L. S. 546/1884.

Alleg. 122.

Sprawozdanie

komisyi górniczej o petycyi przedsiębiorców kopalni naftowych w powiecie Gorlickim, w sprawie subwencyi na zakupna warsztatów wiertniczych.

Wysoki Sejmie!

W dniu 27. Września b. r. weszła do Sejmu petycya przedsiębiorców kopalń naftowych w powiecie Gorlickim, w której petenci wyrażają następujące trzy życzenia:

1. żeby Wysoki Sejm zwiększyć raczył dotychczasową subwencyę na wiercenia mające na celu rozpoznanie głębszych warstw;

2. żeby z funduszu tego poruczył Wydziałowi krajowemu zakupienie parków wiertniczych odpowiadających trzem u nas znanym systemom wiercenia;

3. żeby Wydział krajowy wszystkie trzy systemy wierceń wprowadził w zastosowanie tam, gdzie przedsiębiorcy będą się łączyć w spółki lokalne i przy których mogliby się kształcić krajowcy i zastąpić bardzo kosztownych robotników zagranicznych.

Uchwałą z dnia 17. Lipca 1880 przeznaczył Wysoki Sejm fundusz 50.000 zł. na badania głębszych pokładów ziemi, stanowiąc zarazem, iż kwota ta nie zaraz, ale w ciągu najbliższych po sobie następujących 5 latach na ten cel użytą być winna. Stosując się do tego polecenia Wydział krajowy wstawia w budżet krajowy rok rocznie kwotę 10.000 zł. na badanie głębszych pokładów ziemi, a w przedkładanych Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniach, wykazuje w jaki sposób pieniądze użyte zostały.

Użyteczny cel tych badań i wyniki korzystne dla przedsiębiorców naftowych są niewątpliwe, a środki materyalne w tym kierunku przez Wysoki Sejm dostarczane, chociaż niewystarczające na prowadzenie prób na większą skalę, to jednak były bardzo szczodrymi ze względu na stosunki finansów krajowych. — Po świeżych klęskach elementarnych i przy wzmagających się nieustannie wydatkach w innych działach budżetu krajowego, trudno żądać obecnie powięk-

szenia subwencyi dla naszego górnictwa naftowego, ale zaprzeczyć nie można, iż właśnie w tej chwili większe poparcie z funduszów publicznych byłoby pożądanem i wskazanem.

Szybki rozwój techniki wiertniczej w ostatnich czasach, czyni niemożebnem współzawodniczenie kopalń na dawnych systemach opartych, z kopalniami posługującemi się potężnymi czynnikami nowych systemów, kosztownych maszyn i wzbogaconej wiedzy. — Kanadyjskie wiercenia tak znakomite osiągają rezultaty, iż bez przyswojenia tych sposobów (dla industryi krajowej) nie można liczyć na większy rozwój naszego górnictwa naftowego.

Żeby jednak krajowe siły wykształcić się mogły w praktycznem użyciu nowych maszyn i przyrządów i ze skutkiem pracować zdołały, trzeba przedewszystkiem licznych prób i doświadczeń, bez których teoretyczna nauka pożądanego celu nie uzyska; żeby zatem nasi technicy i inżynierowie górniczy mogli korzystnie wiedzę swoją zużytkować, muszą mieć kompletne aparata wiertnicze nowych systemów, przy których nabędą niezbędnego doświadczenia i staną się rzeczywistą pomocą przy rozwoju naszych kopalń.

Właściciele kopalń nie mogą wielkich łożyć kosztów na maszyny i przyrządy bez pewności, że kierownicy nasi niemi robić potrafią. Zmuszeni też są zawierać układy z cudzoziemcami, zadawalniając się mniejszym lecz pewnym zyskiem.

Wobec tego stanu rzeczy, wobec konieczności przysposobienia sił krajowych dla zużytkowania ulepszonej techniki wiertniczej, co jedynie zdaniem komisyi praktycznemi doświadczeniami da się przeprowadzić, — wobec kosztowności przyrządów i nieuniknionego ryzyka przy próbach, na które nie stać samych przedsiębiorców — subwencyonowanie z funduszów publicznych w tym kierunku byłoby wskazane, co też zaznaczonem już zostało w poprzednim sprawozdaniu komisyi górniczej.

Wysoki Sejm uznając wielką doniosłość tych spraw, użycza w miarę środków finansowych, prawdziwie hojnej pomocy dla naszego górnictwa naftowego, ale ze smutkiem powtórzyć trzeba, iż c. k. Rząd zupełnie zapoznaje obowiązki, jakie pod tym względem na nim ciężą. Ponawiane już kilkakrotnie przez Wysoki Sejm rezolucye, wzywające c. k. Rząd do przyczynienia się taką samą kwotą z funduszów państwowych do badania głębszych pokładów ziemi, jaką przyznaje się z funduszów krajowych — pozostaje bez skutku, a nawet bez odpowiedzi.

Jeżeli dla innych, bardziej uprzywilejowanych prowincyj Monarchii, w których przemysł górniczy od dawna rozwinięty, na silnych już stanął podstawach, c. k. Rząd funduszów państwowych nie szczędzi na utrzymywanie fachowych szkół, na badania górnicze i ułatwianie przemysłowcom tak ryzykownych przedsiębiorstw jak kopalnie — to właśnie kraj nasz zostający w tym względzie w wyjątkowych stosunkach — narażony w przemyśle naftowym na konkurencyę zagraniczną, nie doznaje opieki c. k. Rządu nawet o tyle, aby z funduszów państwowych drobna stosunkowo kwota, dla rozwoju galicyjskiego górnictwa naftowego użyta być miała. — Nadto jeszcze podnieść trzeba, iż z górnictwa naftowego znaczne c. k. Rząd pobiera dochody, obłożywszy przemysł naftowy wysokim i uciążliwym podatkiem; jemu też w pierwszym rzędzie zależeć powinno na rozwoju tak ważnej gałęzi ekonomicznej. — Komisya górnicza żywi nadzieję, że ponowne i usilne ze strony Wydziału krajowego rokowania z c. k. Rządem doprodzą w końcu do tego rezultatu, iż wyznaczone zostaną fundusze niezbędne dla subwencyonowania róbót mających na celu przyswojenie krajowcom nowych systemów wiertniczych i badanie za ich pomocą głębszych pokładów, a tem samem, że uzyskane będą te środki materyalne, których kraj na razie powiększyć nie może.

Chociaż w zasadzie komisya górnicza uznaje konieczność takich subwencyj, nie może obecnie wskazać sposobu ich zastosowania a to z przyczyny, że komisya wysadzona z ramienia

Wydziału krajowego, do zbadania różnych systemów wiertniczych, nie złożyła jeszcze odnośnego sprawozdania.

Wreszcie przy użyciu takich subwencyj, nie podobna trzymać się ogólnej z góry postawionej normy, lecz w każdym poszczególnym wypadku właściwe i odmienne z przedsiębiorcami przyjdzie zawierać układy, przy czem fachowe organa, jak Rada górnicza i krajowa, Towarzystwo dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego, cenną dla Wydziału krajowego staną się pomocą.

Dla tego komisya górnicza zaznaczywszy tylko zasadniczo swoje zapatrywania, nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi żadnych merytorycznych rezolucyj, lecz wnosi jedynie —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę przedsiębiorców kopalń naftowych w powiecie Gorlickim L. 546/p. 467 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do właściwego zbadania i załatwienia, w myśl uwag w sprawozdaniu zawartych.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Wł. Sapieha.